HUKUK

ÖZIŞIK

NOTLAR

1996

CEZA GENEL HUKUKU

BAHAR-FİNAL

0 505 346 19 98

@ozisikhukuknotlar

Bizi Tercih Ettiğin İçin TEŞEKKÜR EDERİZ

Bilgisizlik neden kötüdür?

bilgisiz kişi akıldan, güzellikten, iyilikten yoksunken, hepsini kendisine toplamış sanır da ondan.

Platon

Shopier Mağazamız Üzerinden
2/3/4/6 Taksitle
Alışveriş yapabilirsiniz.

İnstagram Üzerinden Bizi Takip Edip
Merak Ettikleriniz Hakkında Soru
Sorabilirsiniz Teşekkür Ederiz. !

OZISIKHUKUKNOTLAR

TEŞEBBÜS

- *İlk gün final soruları cevaplandırıldı ancak soruların kesin ve net bir cevabı olmadığı için yazmayı uygun bulmadım.*
- *Dersimize asistan hoca girdi, "ihmali suçları" İlhan hocamızla birlikte işleyeceğimiz için dersimize "teşebbüs" ile başladık.*

Örneğin; boşanma aşamasında olan bir adam karısını arayıp "seni öldürmeye geliyorum bekle evde" demiştir. Kadın da polisi arayıp durumu bildirmiştir. Kadın apartmanın 5.katında oturmaktadır. Adam apartmanın girişinde bıçağıyla ya da tabancasıyla polisler tarafından yakalanmıştır. Burada öldürmeye teşebbüs vardır diyemeyiz. Zira adamın, öldürme fiiline dair icrai bir hareketi henüz yoktur. Eğer karısını görüp üzerine bıçağıyla yürüseydi mesela teşebbüs olabilirdi. Bu durumda adam, suçun konusuyla temasa geçmiştir çünkü.

Dolayısıyla teşebbüsten bahsedilebilmesi için şu şartların gerçekleşmesi gerekir:

***1-** Fiil kasten işlenmelidir.*

***2-** Kişi, elverişli hareketlerle fiilin icrasına başlamalıdır.*

***3-** Netice gerçeklememelidir.*

- Dolayısıyla bir suçun icrasına başlanmadığı müddetçe ne yapmış olursanız olun kural olarak teşebbüs olmaz. Ancak bazı suçlarda kanun koyucu hazırlık hareketlerinin yapılmasını da suçun oluşması için yeterli görmüştür.

TCK. MADDE 35

Suça teşebbüs

(1) Kişi, işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaz ise teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur. (2) Suça teşebbüs halinde fail, meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığına göre, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine on üç yıldan yirmi yıla kadar, müebbet hapis cezası yerine dokuz yıldan on beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Diğer hallerde verilecek cezanın dörtte birinden dörtte üçüne kadarı indirilir.

Örneğin; yola 500 metre uzaklıkta bulunan evimin balkonuna oturdum ve dürbünden bakarak av tüfeğimle yoldan geçen insanlara ateş ettim. Av tüfeğinden çıkan merminin gidebileceği mesafe en fazla 75 metre. Dolayısıyla burada elverişli bir fiil söz konusu olmadığı için teşebbüs söz konusu olamaz. Ya da mesela yolcu uçağına yerden tabancayla ateş ediyorum, uçak düşsün diye. Her ne kadar doğrudan fiilin icrasına başlansa dahi fiil elverişli olmadığı için teşebbüs yine söz konusu olamayacaktır.

Bazı kitaplarda "işlenemez suç" başlığı vardır ve teşebbüsle birlikte anlatılır. İkisi birbirinden farklıdır dikkat edelim. **İşlenemez suç;** suçun konusunun olmaması demektir. Mesela ben birisini öldürmek için yatağına ateş ettim ancak o kişi yatağında yokmuş, yerine yastık falan koymuş. Burada benim hareketim elverişlidir ancak suçun konusu olmadığı için işlenemez suç vardır. Teşebbüs aşamasında kalmış kasten öldürme denilemez buna.

- Bazı hukuk sistemlerinde teşebbüs, verilecek cezayı etkilemez. Kasten öldürmenin cezası ne ise, teşebbüs aşamasında kasten öldürmenin cezası da aynıdır, indirim yapılmaz. Örneğin; ABD'deki çoğu eyalette ve Almanya'da kısmen uygulanır. Oysa Türk hukuk sisteminde netice gerçekleşmediği için cezadan indirim yapılmaktadır. Somut olaya göre cezada yapılacak indirim farklı olabilir.

Örneğin; A kişisi B kişisine döner bıçağıyla saldırdı ancak sıyırdı geçti. Buna kasten yaralama değil de kasten öldürmeye teşebbüs demekteyiz. Zira döner bıçağıyla saldırmanın öldürmeye elverişli olduğundan şüphemiz yok. Ancak olayımızda meydana gelen zarar az olduğu için hakim, cezadan daha fazla indirim yapabilecektir.

- Kasten öldürme ⟶ Müebbet hapis cezası
- Teşebbüs aşamasında kalmış kasten öldürme ⟶ 9 yıldan 15 yıla kadar hapis cezası

Örneğin; dersten geçmek için herhangi bir öğretim üyesine 50.000 lira vermeyi teklif ettiniz. Öğretim üyesi de kabul etti, "getir parayı" dedi. Normal şartlarda rüşvet suçu tamamlanmış. Kanun diyor ki; *"Taraflar arasında rüşvete ilişkin bir anlaşma yapılırsa suç tamamlanmış gibi cezaya hükmolunur"* Yani sizin parayı alıp almadığınıza bakmaz kanun. Anlaşma varsa rüşvet suçu tamamlanmış kabul edilir.

765 sayılı eski ceza kanunda; "Sanık, suç kastını şüpheye mahal bırakmayacak şekilde ortaya koymuşsa teşebbüs vardır." denilmekteydi. Dolayısıyla eski ceza kanununa göre, ilk verdiğimiz örnekte (karısını arayıp öldürmekle tehdit ederek apartmanın girişinde polislere yakalanan adam) adam teşebbüsten sorumlu tutulacaktı. Çünkü telefonda "seni öldürmeye geliyorum" diyerek suç kastını ortaya koymuştu. Şu anki sistemimizde bu yoktur. Eski kanundan farklı olarak kanun koyucu; objektif sisteme geçmeyi uygun bulmuştur. Çünkü; bu, düşünce aşamasındaki fiilleri cezalandırma yoluna gidebilecek bir uygulamaydı. Mesela o adam karısına seni öldüreceğim demiştir ancak yolda giderken bundan vazgeçmiştir. Bu durumda adamı, kasten öldürmeye teşebbüsten sorumlu tutabilmenin ne kadar sakıncalı olduğunu anlayın. Buna göre yeni sistemimizle birlikte; suçun konusuyla doğrudan temasa geçecek hareketler başlamadan, suçun icrasına elverişli hareketler başlamadan teşebbüs kabul edilmemektedir. Ancak bazı suçlarda

teşebbüs de cezalandırılır. Örneğin; "adil yargılamanın etkilenmesinde teşebbüs suçu" (m.288) Burada neticenin gerçekleşip gerçekleşmemesine bakılmaksızın suç tamamlanmış gibi kanun sizi yaptırım altına almaktadır.

TCK. MADDE 288

Adil yargılamayı etkilemeye teşebbüs

Görülmekte olan bir davada veya yapılmakta olan bir soruşturmada, hukuka aykırı bir karar vermesi veya bir işlem tesis etmesi ya da gerçeğe aykırı beyanda bulunması için, yargı görevi yapanı, bilirkişiyi veya tanığı hukuka aykırı olarak etkilemek amacıyla alenen sözlü veya yazılı beyanda bulunan kişi, elli günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır.

Ya da mesela "suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçu" (m.220) Örgütün kurulmasıyla suç işlenmemektedir. Bu, suçun işlenmesine hazırlık hareketidir. Misal ben burada 4 kişiyi toplayıp dedim ki "Biz bir tane organize suç şebekesi kurup fakültenin kantinlerini yağmalayacağız." Bu, yağma suçu bakımından sorumluluk gerektirebilecek bir fiil olamaz. Zira bu bir hazırlık hareketidir. Ancak kanunun 220.maddesinde; suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçunun da cezalandırılacağı yazılmıştır. Dolayısıyla bu bir hazırlık hareketi olmasına rağmen suç olarak düzenlenmiştir.

↳ *Sonuç olarak; hazırlık hareketlerinin cezalandırılmaması mutlak değildir. Kanun koyucu bazen hazırlık hareketlerinin cezalandırılmasına yönelik düzenlemeler de yapabilir.*

Teşebbüsün söz konusu olması için icrai hareketlerin başlanması şartının aranmasının sebebi; kişinin gerçekleştirmeyi düşündüğü eylemden her an vazgeçmesi ihtimalinin olmasıdır. İcrai hareket başlamadan sadece hazırlık hareketinin başlamasından ötürü kişiye teşebbüsten ceza verilseydi kişinin o suçu işlemesinin önüne geçen bir caydırıcılığı olmayacaktı. Yani karısını öldürmeye giden adamın yolda giderken bir anda bu düşüncesinden vazgeçtiğinde de, bıçağıyla karısına saldırırken polise yakalandığında da kişi aynı cezaya (kasten öldürmeye teşebbüs suçundan) mahkum olacaktı. İşte bu sebeple teşebbüsün söz konusu olabilmesi için icrai hareketin başlaması gerektiği şartı aranmaktadır. Yeni kanunla bu düzenleme, kişiyi o suçu işlemekten caydırmak için getirilmiştir.

✦ İhmali suçlarda teşebbüsün olup olmayacağı tartışmalıdır. Pek çok kişi olmadığını savunmaktadır. Çünkü; ihmali suçlarda nedensellik bağı normatif olarak kurulmaktadır. *Örneğin;* kişinin çocuğu havuzda boğulurken hareketsiz kalarak boğulmasını izlemesi sırasında başka birisinin havuza atlayıp çocuğu kurtarması olayında ihmali suretle kasten öldürmeye teşebbüs var mıdır, yok mudur? Bazı görüşler burada teşebbüsün olduğunu bazıları ise olmadığını söylemektedir. Eğer vardır derseniz bu pek çok soruna yol açacaktır. Fiilin icrasına ne zaman başlandığının tespiti

zordur mesela. Bu nedenle hocalarımıza göre; *ihmali suçlarda teşebbüs olmaz.* Normatif olarak nedensellik bağının kurulması da bunun nedenlerinden biridir.

✦ Diğer tartışma konusu ise olası kastla işlenen suçlarda teşebbüsün olup olmayacağıdır. Yine hocalarımızın görüşüne göre; *olası kastla işlenen suçlarda teşebbüs olmaz.* Çünkü; olası kast, meydana gelen neticeye göre belirlenmektedir. Teşebbüsün söz konusu olabilmesi için ise neticenin gerçekleşmemesi gerekmektedir.

✦ *Taksirle işlenen suçlarda teşebbüs olmaz.* Çünkü taksir için gerekli olan "objektif özen yükümlülüğüne aykırı hareket" de yine aynı şekilde netice meydana geldikten sonra söz konusu olabilecek bir unsurdur. Bazı Yargıtay kararlarında taksirle işlenen suçlarda teşebbüsün varlığı kabul edilmiştir. *Örneğin;* 4 kişi arabada giderlerken A kişisi, öldürmek istediği kanlısı şoföre ateş etmiştir. Ancak kurşun arabanın arkasına da gitmiştir ve arkada oturanlardan bir tanesi yaralanmıştır, şoför ise ölmüştür. Burada Yargıtay diyor ki; şoför bakımından kasten öldürme vardır fakat diğer yolcular için olası kastla öldürmeye teşebbüs vardır, çünkü birden fazla kişinin bulunduğu bir arabanın içerisine ateş edilmektedir. Biz bu Yargıtay kararlarını pek fazla eleştiremiyoruz zira; somut olayın şartlarına göre gerçekten kişiyi olası kastla öldürmeye teşebbüsten sorumlu tutmak gerekiyor olabilir.

Bazı olaylarda teşebbüs için gerekli şartlar oluşmuş olsa bile kişiye teşebbüsten ceza verilmeyebilir. Mesela köyde A kişisi, B kişisi ile kavgası sonucunda yerden büyük bir taşı alarak kafasına doğru fırlatmıştır. Ancak isabet etmemiştir. 'Eğer isabet etseydi kişinin öleceği barizdi' diyebilmemize rağmen burada A kişisine kasten öldürmeye teşebbüsten ceza verilmemiştir. Sadece taş attı diye kişiye 24 sene hapis cezası verilmesi de biraz absürttür. İşte bazı durumlarda özellikle öldürmeye elverişli bir hareket sonucunda basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek bir yaralama meydana gelmişse kişiye kasten öldürmeye teşebbüsten değil de kasten yaralamadan ceza verilebilmektedir. Mesela K kişisi, T kişisinin balkonuna 11 el ateş açmıştır. T'ye de hiçbir şey olmamıştır. Burada mesela basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek yaralamadan hüküm kurulmuştur.

İşte olayda kasten öldürmeye teşebbüs ve kasten yaralama arasında ayrım yapabilmek için mesela failin, kişinin neresine ateş ettiğine bakabilirsiniz. Eğer göğüs üstüne ateş etmişse, faille mağdurun arasında önceden bir husumet varsa ya da siz bir şekilde failin mağduru öldürmeye yönelik kastını ortaya koyabilirseniz "kasten öldürmeye teşebbüsten" faili sorumlu tutabilirsiniz. Mesela uygulamada bıçakla kasık bölgesine yapılan hamleler kasten öldürmeye teşebbüs sayılmaktadır.

Örneğin; "Cumhurbaşkanına suikast suçu" Mesela birkaç adam külliyenin oraya gidip harita çıkarmıştır ve bir şekilde yakalanmışlardır. Henüz harekete geçmemiş olsalar bile cezalandırılacaklardır. Burada suçun icrasına başlanması şartı kabul edilmemiştir. Yine mesela "demokratik düzeni yıkmaya teşebbüs" suçunda da fiilin icrasına başlanması şartı aranmamış ve hazırlık aşamasında kalan fiiller de "teşebbüs" suçundan cezalandırılmıştır.

→ Teşebbüs, kişinin cezai sorumluluğunu belirleyen etmenlerden birisidir, suç tipi değildir.

NETİCESİ SEBEBİYLE AĞIRLAŞTIRILMIŞ SUÇLARDA TEŞEBBÜS

İki şekilde gerçekleşebilir;

1- *Neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış suça teşebbüs*. Yani mesela siz bir kişiyi dizinden vurmaya yönelik bir hareket yaptınız ama dizinden vuramadınız. Burada adamın yürümesine engel olabilecek, sakatlık doğuracak bir durum var, neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış suç oluyor. Mesela birinin yüzünde iz bırakacak bir yara açmaya yeltendiniz, olmadı. Dolayısıyla böyle bir durumda eğer failin kastı ağırlaşan netice bakımından ortaya konulabiliyorsa doğrudan kastı yani kişinin gerçekten yüzde iz bırakmaya yöneldiği vesaire ortaya konulabiliyorsa ise burada teşebbüs kabul ediliyor.

Neden doğrudan kastı varsa diyoruz? Çünkü netice sebebiyle ağırlaştırılmış suçlarda en az taksir düzeyinde bir manevi unsur olması gerekiyor. Bundan dolayı teşebbüs olabilmesi için doğrudan kast olacak.

2- *Neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış teşebbüs.* Mesela işkence suçunda kişinin hayati tehlikeye girmesi netice sebebiyle ağırlaşmış bir durum. Kişi, işkence suçuna teşebbüs etmesine rağmen adam hayati tehlikeye girmişse bir şekilde bu sefer neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış teşebbüs söz konusu. Burada failin cezasının tehlike ve zarara göre gerçekleştirilmesi hususunda dikkate alırız.

Teşebbüsün genel bir çerçevesine bakalım tekrardan ve daha sonra diğer noktaya geçiş yaparız. Öncelikle kasten işlenen bir suçun varlığı şart. Elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlanması. Bunlara rağmen suçun tamamlanamaması veya neticenin gerçekleşmemesi gerekiyor.

İcraya doğrudan doğruya işlenmesi esasında kanun koyucu hakime geniş bir takdir yetkisi bırakıyor. Hakimden bunun tespitini yapmasını istiyor. Şimdi burada İzzet hocanın açıklamasına bakacağız. Hoca diyor ki; eğer suç tipinde belirli hareketler belirlendiyse bu hareketlerden birinin yapılması halinde icra hareketleri başlanmış olur. Mesela cinsel saldırıya ilişkin suçta, fail cinsel

saldırı amacıyla mağduru tuttuysa ya da üstünü çıkarmaya çalıştıysa, çıkardıysa burada suçun icrasına başlandığı kabul edilir. Henüz cinsel bir durum olmamasına rağmen.

Şimdi bir diğer husus *elverişli hareketler hususu*. Olayın, oluş şeklinin tümünü dikkate alacaksınız. Mesela adamın biri kararlı, banka soymaya gidiyor. Güvenliğe ateş ediyor. Ama güvenlik görevlisi cam arkasında. Cam da kurşun geçirmez bir cam. Failinde bundan haberi yok. Şimdi burada Yargıtay diyor ki her ne kadar cam kurşun geçirmez olmuş olsa da buradaki durum failin elinde olmayan bir durum. Ayrıca olayın oluş şartlarında ateş ettikten sonra arkaya dolanıp, vurabilme imkanı da vardı. Olayın oluş şartları bakımından dikkat edeceksiniz. Şimdi adama ateş ettiniz, adamın zırhlı aracı varmış. Adam ölmedi. Zaten ölmezdi, zırh varmış diyemezsiniz.

Ne zaman olabilir bu elverişli hareketlerin olmaması? Kurusıkı tabancanız var. Bilmiyorsunuz kurusıkı olduğunu. Gidip vuruyorsunuz birini. Burada elverişli hareket var mı? Yok. Ama şuna dikkat edilmeli. Mesela yağma suçunda girdiniz bir markete elinizde kurusıkı, parayı istiyorsunuz. Burada hareket elverişli mi? Evet, çünkü mağdur kurusıkı olduğunu bilmiyor. Fail de bu durumu kullanarak yağma suçunu işliyor. Kasten adam öldürme ve yaralama suçunda kurusıkı elverişli değil ama yağma suçunda elverişli olabilir. Yani bu elverişlilik bağlantısını mutlaka suçla bağlantılı bir şekilde yapın.

GÖNÜLLÜ VAZGEÇME

Şimdi kanunda teşebbüsle ilgili olarak suç siyasetinin gerektirdiği bir duruma yer verildi: gönüllü vazgeçme. Kanun diyor ki sana ilk önce, suçu işleme. İcra hareketlerine başlama diyor. Eğer başladıysan da; tamam, senin gerçekleştirdiğin bir haksızlık var ama sen suçun tamamlanmasından vazgeçersen seni suçun teşebbüsünden sorumlu tutmayacağım. Sadece ona göre işlediğin suçtan sorumlu tutulacaksın.

TCK. MADDE 36

Gönüllü vazgeçme

(1) Fail, suçun icra hareketlerinden gönüllü vazgeçer veya kendi çabalarıyla suçun tamamlanmasını veya neticenin gerçekleşmesini önlerse, teşebbüsten dolayı cezalandırılmaz; fakat tamam olan kısım esasen bir suç oluşturduğu takdirde, sadece o suça ait ceza ile cezalandırılır.

Şimdi ben gittim, çektim silahı adamı vuracağım. Vazgeçtim, gönüllü olarak. Kasten öldürmeye teşebbüsten sorumlu olmuyorum. Ya da mesela silahı çektim, ateş ettim. Kurşun adamın bacağına girdi. Sonra bu durumu görünce gönüllü olarak vazgeçtim ve mağduru hastaneye götürdüm. Yine bu durumda kanun koyucu kasten öldürmeye teşebbüsten değil kasten yaralamadan sorumlu tutuyor.

Mesela hırsızlığı düşünün. Kapıyı kırdım, evin içine girdim. Bir şeyler çalacaktım, bir baktım masanın üzerinde borç belgeleri falan var. Bunu görünce vazgeçiyorum. Çıkıp gidiyorum evden. Burada sadece konut dokunulmazlığına ihlal, mala zarar verme suçlarından sorumlu tutuluyorum. Yani vazgeçmeye kadar gerçekleşen fiillerden sorumlu olacak.

Şimdi bunun uygulamada sorun yaratan kısmı şu; adamlar karşılaşmışlar, ateş etmiş vuramamış. Şimdi tabancasında da başka bir kurşun yok. Burada adam; tamam vazgeçtim dediği zaman bunun gönüllü vazgeçme durumunu nasıl değerlendireceğimiz tartışma konusu. Çünkü zaten o adam ateş edemezdi. Tek kurşunu vardı. Burada Yargıtay kasten öldürmeye teşebbüsü kabul ediyor. Bazen uygulamada böyle sorunlar yaşanıyor. Ama mesela o tek kurşun ile adamı karın boşluğundan vursa sonra da sırtlanıp hastaneye götürse burada kasten yaralamadan sorumlu olur. Kasten öldürmeye teşebbüsten değil.

Şimdi iştirak halinde işlenen suçlarda gönüllü vazgeçme biraz daha farklı. Bunu iştirak anlatınca anlatacağız. Siz iştirak bilmediğiniz için havada kalır söylediklerimiz.

<u>*Gönüllü vazgeçme cezada indirim yapılmasını gerektiren bir sebeptir.*</u>

- *Suç tamamlanmamalıdır diyoruz gönüllü vazgeçmede. Ama suçun tamamlanması halindeki durumda etkin pişmanlık söz konusu.* Çünkü suç işlenmiş. Ama gönüllü vazgeçmede suç tamamlanmadı . Bu arada etkin pişmanlık genel hükümlerde yok. Etkin pişmanlık olabilmesi için mutlaka ona izin verilmiş olması lazım kanunda. Her suç tipinde yoktur.

Etkin pişmanlığın olayı şu; kanun koyucu diyor ki mesela rüşvet suçu ortaya çıkarılması çok zor. Ama aynı şekilde zararı da var. Kanun koyucu diyor ki bu tarz suçlarda ben etkin pişmanlık öngörüyorum, seni cezalandırmayacağım. Sen yeter ki söyle. Gönüllü vazgeçme böyle bir şey değil. Gönüllü vazgeçme faile son bir çıkış yolu bulmak için var.

- *Gönüllü vazgeçmede fail neticenin gerçekleşmemesini sağlamalı. Verdiği zararı gideremezse bundan faydalanamıyor.* Buna dikkat edelim. Mesela ben adamı öldürmek için ateş ettim. Kurşun karnına geldi. O sırada pişman oldum ve mağduru alıp hastaneye götürdüm. Adam öldü. Burada gönüllü vazgeçme yok. Ya neticenin gerçekleşmesine engel olacaksınız ya da suçun tamamlanmasını engelleyeceksiniz.

- *Gönüllü vazgeçmede bir de iradi olma durumu var.* Yani adam kendi vazgeçecek. Adamı zorlamayacağız. Adam kendi kendine bu suçtan vazgeçecek. Mesela mağduru zehirlemek amacıyla bir fincan çay verir. Çayı tam içeceği sırada fail, mağdura çarparak çayın dökülmesine sebep olur. Bu durumda gönüllü vazgeçme olmaz.

- *Ve son olarak gönüllü olma*. Sizden kaynaklanan bir durumla vazgeçmeniz, gönüllü olmanız gerekir. Mesela uzaktan polis sireni geliyor diye bırakıp kaçmak gönüllü vazgeçme olmaz. Ama parayla olan durumlar tartışmalı. Mesela tam adamı öldürecekken adamın para dolu çantasını gördün. Mağdur da parayı teklif etti. Bu durumda konu tartışmalı.

ETKİN PİŞMANLIK

Etkin pişmanlık gönüllü vazgeçmeden farklı. En basitinde etkin pişmanlık genel hükümlerde yoktur. Özellikle belirtilmesi gerekir.

- *Etkin pişmanlıkta suçun tamamlanmış olması gerekir. Kovuşturma başladıktan sonra bile olabilir.* Yargılama aşamasında böyle durum söz konusu olduğunda bile kabul ediliyor. Hırsızlık suçunda mesela. Mağdurun zararını karşılayabiliyorsa kanun koyucu burada cezayı indirim olabileceğini söylüyor. Önemli olan burada mağdurun zararının karşılanması.

Şimdi *etkin pişmanlık cezayı kaldıran bir şahsi sebep niteliğinde*. Bu arada etkin pişmanlığın olması halinde mağdurun rızası falan gerekmez. Aynı şey gönüllü vazgeçmede de mümkün. Kanun koyucu pişmanlık göstermesini istiyor.

Kabahatlerde Teşebbüs

Eğer siz bir kabahate teşebbüs ediyorsanız bu cezalandırılmıyor. Eğer özellikle o kabahatte öngörülmediyse ceza verilmiyor. İcra hareketlerine başlansa bile ceza almıyorsunuz.

***

Teşebbüs ceza hukuku sorumluluğunu genişleten bir durumdur. Her suç tipi için ayrı ayrı değerlendirilmesi uygun olmadığı için genel hükümlerde yer verilir. Bundan dolayı da ceza hukuku sorumluluğunu genişletmektedir.

Teşebbüs bir bağımsız suç tipi değildir. Teşebbüs suçu diye bir şey yok başlı başına. Suç tipine teşebbüs olur. Kasten adam öldürmeye teşebbüs, kasten yaralamaya teşebbüs…

Şimdi bazı ülkelerde suç siyaseti çok farklı. Suçun tamamen işlenmesi halinde verilen tam ceza o suça teşebbüste de tam veriliyor. Yani neticeye bakılmadan, teşebbüs halinde tam ceza veriliyor. Ama bizim sistemimizde bu durum böyle değil.

Teşebbüsün cezalandırılmasını açıklayan teoriler;

1- **Objektif Teori;** Bizim sistemimize daha yakın olanı objektif teoridir. Burada teşebbüsün cezalandırılma sebebi şöyle açıklanır; sübjektif teori de ceza verilmesinde,'' Sen pislik bir insansın, içindeki kötü hisleri dışarı vurdun.'', diyor. Objektif teori ise sen belirli tehlikeye veya zarara sebebiyet verdin, diyor. Bunu cezalandırıyor. Görüş farkı bu.

2- **Sübjektif Teori;**Failin tasarrufunda bu suçun gerçekleşeceği tamamsa bu suç artık teşebbüstür. Suçun icra hareketlerine başlayıp başlamamasını dikkate almaz. Sadece bazı durumlarda bu önemlidir der. Suçun icra hareketlerine başlayıp başlamadığını da faile bağlar. Eğer fail kendi kafasında icra hareketlerine başlamışsa başlamış sayılır.

3- **Karma Teori**

★ ***NOT:*** *Bizim kanunumuzda benimsenen teori objektif teoridir.*

*****Teşebbüse son bir genel bakalım.*****

1- *Kasten olması.* Eğer amaç ve saik varsa bunlarında gerçekleşmesi gerekir.

2- *İcra niteliğinde fiillerin olması.* Elverişli hareketler. Yani suçun tamamlanmasına uygun filler olmalı. Suçun konusu ile belli bir ilişki içine girmiş olması gerekir. Mesela bir kişiyi öldürmek için evine girdiniz. Evde adam yok. Suçun konusu yok. Adam odadan odaya kaçıyor. Burada da suçun icrasına başlanıp başlanmadığı tartışmalı. Çünkü siz daha suçun konusu ile yan yana gelemediniz. Yani burada Yargıtay kararındaki kız kaçırma olayı örnek olmuş. Kızı kaçırmaya gelmişler, kız da istemiyormuş, kaçmış bunlardan. Oda, oda kaçıyorlarmış. Burada mesela kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçuna teşebbüs tartışmalı. Neden? Suçun konusu ile temasa geçemediler. Polis gelmiş, almış bunları. Daha bunlar suçun konusu olan mağduru bulamamışlar yani.

Suçun konusuyla yakın temasa geçmeyi arayacaksınız ve tipikliği gerçekleştirebilecek fiillerin meydana getirebilme ihtimalinin çok yakın olmasını arayacaksınız.

Notun Devamı İçin ...

0 505 346 19 98

DERS NOTLARINI SİPARİŞİ İÇİN ULAŞABİLİRSİNİZ